

LA/Petri Jääskinen/TB

22.11.1985

1 (2)

Till arbetspensionsanstalterna

ÄNDRING AV ARBETSPENSIONSLAGARNA

Regeringen har till riksdagen avlåtit en proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om pension för arbetstagare och av vissa därtill anslutna lagar samt en proposition med förslag till lag om ändring av 8 § lagen om pension för vissa konstnärer och redaktörer i arbetsförhållande.

I propositionen föreslås en ändring av stadgandena om bestämmandet av heleffektiv invalidpension enligt APL. Avsikten är, att arbetslöshetsdagar enligt grundskyddet i lagen om utkomstskydd för arbetslösa skall beaktas på samma sätt som arbetslöshetsdagarna enligt förtjänstskyddet. Vid bestämmandet av pensionen skall dock enligt förslaget arbetslöshetsdagarna beaktas till högst samma antal som det i lagen om utkomstskydd för arbetslösa stadgade maximiantalet arbetslöshetsdagar enligt förtjänstskyddet.

Därtill föreslås, att även en pension, som efter det en tidsbegränsad pension har upphört skall beviljas på grund av annan än den tidigare sjukdomen, i vissa fall kunde beviljas på samma grunder som den tidigare pensionen. Förutsättningen för detta är, att den återstående intjäningstiden fram till pensionsåldern har beaktats vid bestämmandet av den tidigare pensionen och att arbetsoförmågan börjar på nytt inom ett år från det den tidigare pensionen upphörde.

Motsvarande ändringar föreslås även i KAPL och sjömanspensionslagen. Genom hänvisningsstadgandena skulle de föreslagna ändringarna även tillämpas vid bestämmandet av pensioner enligt FÖPL och LFÖPL.

LA/Petri Jääskinen/TB

22.11.1985

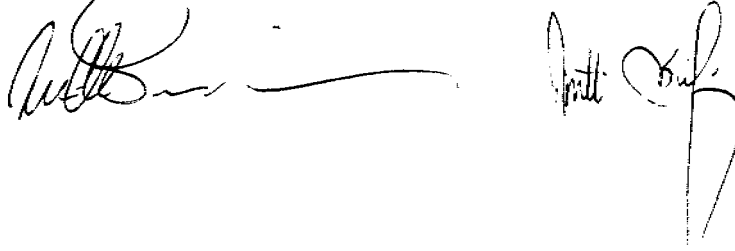
2

I propositionen föreslås vidare en ändring av APL:s stadgande om justering enligt prövning av den pensionsgrundande lönen så, att arbetslöshetsdagar såväl enligt grundskyddet som enligt förtjänstskyddet skulle vara jämställda när stadgandet tillämpas.

Ytterligare föreslås att stadgandena om den dröjsmålsränta på försäkringspremie som avses i arbetspensionslagarna ändras så, att räntefoten blir 16 procent såsom i räntelagen. Till lagen om sjömanspensioner föreslås bli fogade stadganden om att erhållande av heleffektiv invaliditetspension förutsätter bl.a. att pensionssökanden har bott fem år i Finland.

De föreslagna ändringarna är avsedda att träda i kraft vid ingången av år 1986.

PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

BILAGOR

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar
om ändring av lagen om pension för arbetstagare och av vissa därtill
anslutna lagar**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås en ändring av stadgandena om hur invalidpension med full effekt i enlighet med lagen om pension för arbetstagare skall fastställas. Avsikten är att vid beräkningen av den s.k. återstående tjänstgöringstiden skall arbetslöshetsdagarna i enlighet med grundskyddet i lagen om utkomstskydd för arbetslösa beaktas på samma sätt som arbetslöshetsdagarna i enlighet med förtjänstskyddet. Vid fastställande av pensionen skulle arbetslöshetsdagarna dock beaktas högst till ett antal som motsvarar det i lagen om utkomstskydd för arbetslösa stadgade maximiantalet arbetslöshetsdagar i enlighet med förtjänstskyddet.

Dessutom föreslås att man i vissa fall efter det att en tidsbunden invalidpension har upphört också kunde börja erlagga en ny pension som beviljas på grund av annan sjukdom än den tidigare sjukdomen enligt samma grunder som den tidigare pensionen. Då förutsätts att när den tidigare pensionen fastställs den tid har beaktats som återstår till pensionsåldern och att arbetsoförmågan börjar på nytt inom ett år efter det att den tidigare pensionen upphörde.

Det föreslås att motsvarande ändringar görs också i lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden och i lagen om sjömanspensioner. De föreslagna ändringarna skulle genom hänvisningsstadganden tillämpas också vid fastställandet av pensioner i enlighet med lagen om pension för företagare och lagen om pension för lantbruksföretagare.

I propositionen föreslås också att det stadgande i lagen om pension för arbetstagare som gäller justering enligt prövning av den lön som utgör grund för pensionen ändras så, att vid tillämpningen av stadgandet arbetslöshetsdagarna enligt grundskyddet och förtjänstskyddet skulle vara jämställda.

Ytterligare föreslås att stadgandena om den dröjsmålsränta på försäkringspremie som avses i arbetspensionslagarna ändras så, att räntefoten blir 16 procent såsom i räntelagen. Till lagen om sjömanspensioner föreslås bli fogade stadganden om att erhållandet av invaliditetspension med full effekt förutsätter bl.a. att man bott fem år i Finland.

De föreslagna ändringarna är avsedda att träda i kraft vid ingången av år 1986.

MOTIVERING

1. Nuvarande läge och föreslagna ändringar

1.1. Jämställande av grundskyddet med förtjänstskyddet då invalidpension fastställs

I arbetspensionssystemet bestäms pensionens storlek i huvudsak på grundval av utbetalad lön eller erhållen arbetsinkomst samt den tjänstgöringstid som berättigar till pension. Enligt 6 §

lagen om pension för arbetstagare (395/61, nedan APL) räknas som till pension berättigande tid i allmänhet den tid under vilken vart och ett arbetsförhållande har fortgått. Enligt 2 § i nämnda lag anses arbetsförhållandet ha upphört med utgången av den dag, för vilken på grund av arbetsförhållandet senast erlades lön innan arbetsförhållandet bröts eller arbetsoförmåga inträdde. I fråga om invalidpension garanterar dock inte alltid den faktiska tjänstgöringstiden ett tillräckligt pensionskydd. Därför har pen-

sionsskyddet i 6 § 3 mom. APL gjorts effektivare så, att då invalidpensionen fastställts, räknas som till pension berättigande tid för det senaste arbetsförhållandets del också tiden mellan invaliditetens början och pensionsåldern. En sådan invalidpension, i vilken ingår s.k. kommande tid, kallas pension med full effekt. Beaktande av kommande tid förutsätter dock att pensionsfallet har inträffat medan arbetsförhållandet pågått eller inom 360 dagar dvs. inom ca ett år efter att det har upphört. Om kommande tid räknas som pensionsberättigande tid inverkar detta väsentligt på pensionens belopp. Att ett pensionsskydd med full effekt kvarstår också efter det att arbetsförhållandet har upphört, garanterar ett heltäckande pensionsskydd till exempel om man tillfälligt är borta från arbetslivet på grund av arbetsplatsbyte.

I vissa fall kommer dock avbrytandet av ett pensionsskydd med full effekt ca ett år efter det att arbetsförhållandet har upphört, inte alltid att leda till ett ur arbetstagarens synpunkt skäligt resultat. Av denna anledning har det ansetts nödvändigt att förlänga den nämnda tiden bl.a. med arbetslöshetstiden. I arbetspensionsskyddet i enlighet med APL och vissa andra därtill anslutna lagar har arbetslösheten hittills dock beaktats bara till den del som den har kunnat mätas med hjälp av den enligt förtjänsten avvägda dagpenningen i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (602/84) och dagunderstödet i enlighet med den tidigare gällande lagen om riksomfattande arbetslöshetskassor (125/34).

Vid beräkningen av invalidpension med full effekt skall däremot enligt nuvarande stadganden uppmärksamhet inte fästas vid sådana arbetslöshetsdagar, för vilka arbetstagaren har fått grunddagpenning i enlighet med lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Detta har i praktiken inneburit, att då arbetstagaren endast får arbetslöshetsdagpenning i enlighet med grundskyddet, försvagas hans pensionskydd väsentligt om arbetsoförmågan börjar först 360 dagar efter det att arbetsförhållandet har upphört.

Också riksdagen har fäst uppmärksamhet vid detta missförhållande bl.a. i sitt svar på regeringens proposition (reg.prop. 85/1985 rd.) med förslag till lagar om ett flexibelt pensionsåldersarrangemang och ansett att stadgandena borde utvecklas så att den som får grunddagpenning och den som på grund av behovsprövning har blivit utan grunddagpenning jämställs med den som får dagpenning avvägd enligt förtjänsten.

I detta skede är det möjligt att genomföra reformen till den del det är fråga om vid fastställandet av invalidpension att beakta arbetslöshetsdagarna i enlighet med grundskyddet i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. I fråga om dem som på grund av behovsprövning har ställts utanför grundskyddet, är utredningsarbetet ännu oavslutat. I samband med totalreformen av utkomstskyddet för arbetslösa tillsatte social- och hälsovårdsministeriet en arbetsgrupp för att utreda frågorna i anslutning till behovsprövningen och dess mandattid upphör med utgången av detta år. Dessutom är här till knutna endel tekniska frågor som kräver ytterligare utredningar. Sedan regeringen har fått dessa utredningar skall den avlåta behövliga propositioner i ärendet.

Med anledning av det som ovan anförts föreslås att från 6 § 3 mom. APL avlägsnas den begränsning som säger att endast arbetslöshetsdagar i enlighet med förtjänstskyddet inverkar vid fastställandet av invalidpension med full effekt. På detta sätt skulle ett pensionsskydd med full effekt bibehållas under arbetslösheten på samma sätt för de arbetstagare som får dagpenning avvägd enligt förtjänst som för dem som får grunddagpenning.

Grunddagpenning i enlighet med lagen om utkomstskydd för arbetslösa betalas utan tidsbegränsning. Ur arbetspensionssystemets synpunkt skulle det dock vara ändamålsenligt, om de arbetslöshetsdagar som skall beaktas vid fastställandet av pensionen skulle begränsas till högst det maximiantal som är stadgat i 26 § 1 och 3 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa, dvs. det antal för vilket en enligt förtjänsten avvägd dagpenning betalas. Detta skulle innebära att pensionsskyddet skulle förbli vid full effekt under högst 500 arbetslöshetsdagar eller, om arbetstagaren då denna tid har utlöppt har fyllt 55 år, sammanlagt högst 750 dagar. Ett stadgande om detta föreslås fogat till 6 § 3 mom. APL.

Motsvarande ändringar skall då också göras i 7 § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (134/62, nedan KAPL), och i 12 § 1 mom. och 15 § lagen om sjömanspensioner (72/56, nedan SjöPL).

Med stöd av 6 § 1 mom. lagen om pension för lantbruksföretagare (467/69, nedan LFöPL) och med stöd av 5 § 1 mom. lagen om pension för företagare (468/69, nedan FöPL) tillämpas 6 § 3 mom. APL också vid fastställandet av pension på grundval av den verksamhet som avses i dessa lagar.

7 § 2 mom. APL innehåller stadganden om justering enligt prövning av den lön som utgör grund för pensionen. Dessa stadganden kan endast tillämpas på det senaste arbetsförhållandet eller på arbetsförhållanden som har upphört under de 360 dagar närmast före pensionsfallet, för vilka dagpenning i enlighet med förtjänstskyddet i lagen om utkomstskydd för arbetslösa inte har betalats. Det föreslås att stadgandet justeras så, att det motsvarar den ovan föreslagna ändringen av 6 § 3 mom. APL och att vid tillämpning av stadgandet också arbetslöshetsdagarna i enlighet med grundskyddet skulle beaktas.

1.2. Bevarande av pensionsskydd med full effekt

Enligt nuvarande stadganden kvarstår arbetstagarens rätt att räkna sig till godo den tid som återstår till pensionsåldern oberoende av den tidpunkt när arbetsförhållandet upphör, om han efter det att en invalidpension med full effekt har upphört beviljas ny pension med anledning av samma sjukdom, lyte eller kroppsskada. Den nya pensionen beviljas i detta fall enligt 6 § 4 mom. APL på samma grunder som den tidigare pensionen, fastän det redan skulle ha gått över ett år sedan det tidigare arbetsförhållandet upphörde. Avsikten med stadgandet är delvis att stöda arbetstagarens återinträde i arbetslivet. Samtidigt verkar det som ett begränsande stadgande i så måtto, att om den återvunna arbetsförmågan är otillräcklig, kommer misslyckade försök att återvända till arbetet inte att inverka försvagande på pensionsskyddet. Arbetstagaren får sin pension på den tidigare nivån utan att en kort arbetsperiod inverkar på dess belopp. Då stadgandet skall tillämpas måste man reda ut, om det är fråga om samma sjukdom som återkommer eller en ny likadan sjukdom. I praktiken har man ansett att stadgandet endast kan tillämpas i det förstnämnda fallet. Inom försäkringsmedicinen har en sjukdom i allmänhet inte ansetts vara densamma, om två år har gått mellan tillfrisknandet och det nya insjuknandet.

Efter det att en tidsbunden invalidpension har upphört kan återvändandet till arbetslivet dock misslyckas för den skull, att arbetstagaren inte har fått lämpligt arbete. Ofta kan man i detta fall efter 200 dagar med arbetslöshetsersättning bevilja en åldrande arbetstagare arbetslöshetspension, om också övriga förutsättningar för erhå-

lande av pension föreligger. Eftersom den mellanliggande perioden med invalidpension ofta har medfört att nämnda 360 dagar redan har hunnit förflyta sedan det senaste arbetsförhållandet upphörde, skall den nya pensionen beviljas utan att kommande tid beaktas. Motsvarande situation uppstår också om arbetstagaren efter arbetslöshetsperioden igen blir arbetsförmögen, men det dock inte kan anses vara fråga om samma sjukdom.

Också annars kan det faktum att arbetstagaren tidigare har fått en tidsbunden invalidpension enligt nuvarande stadganden leda till att pensionsskyddet försvagas, om arbetstagaren inom kort insjuknar i en ny sjukdom. Om denna sjukdom anses ha funnits redan innan det sista arbetsförhållandet började, lämnas detta arbetsförhållande på grund av det begränsande stadgandet i 4 § 4 mom. APL, obeaktat då pensionen fastställs.

Arbetstagarens pensionsskydd kan på detta sätt utan hans egen förskyllan försvagas i betydande grad och den nya pensionen motsvarar inte hans faktiska arbetshistoria och stabiliserade förtjänstnivå.

Den ovan beskrivna situationen blir aktuell också i samband med individuella förtidspension som ingår i det flexibla pensionsåldersarrangemang som träder i kraft från ingången av år 1986. Också i detta fall kan uppstå fall där arbetstagaren efter det att arbetsförhållandet har upphört har fått en tidsbunden invalidpension, men återplaceringen i arbetslivet har inte längre lyckats. Erhållandet av individuell förtidspension förutsätter att man vid fastställandet av pensionen kan beakta den återstående tiden till pensionsåldern. Om arbetstagaren på grund av den tidigare invalidpensionsperioden har förlorat sin rätt till invalidpension med full effekt, kan han inte bli delaktig av den individuella förtidspensionen. Detta kan inte anses ändamålsenligt med tanke på målsättningen för den individuella förtidspensionen.

För att rätta till dessa missförhållanden föreslås att om en arbetsförmåga inträder på nytt inom ett år efter det att pensionen med full effekt har upphört, skulle man börja betala pension enligt samma grunder som den tidigare pensionen, även om den nya arbetsförmågan inte förorsakas av samma sjukdom. Detta innebär i praktiken att pensionsskyddet skulle kvarstå med full effekt ännu efter det att pensionen har upphört, oberoende av när det sista arbetsförhållandet upphörde. För att arrangemangen skall bli enkla vore

det ändamålsenligt om de eventuella korta arbets- eller tjänsteförhållanden eller den företagarverksamhet som har förekommit mellan perioderna av invalidpension lämnas utan avseende vid fastställandet av pensionen.

Det föreslås att ovan nämnda ändringar intas i 6 § 4 mom. APL. Ändringarna gäller inte sådana fall, där den nya pensionen skall beviljas på grund av samma sjukdom som den tidigare pensionen. I detta fall tillämpas de nu gällande stadgandena, varvid pensionen alltid kan beviljas enligt tidigare grunder.

Eftersom den individuella förtidspensionen, arbetslöshetspensionen och familjepensionen fastställs på samma sätt som invalidpensionen, skulle de föreslagna ändringarna gälla också dessa pensionsformer.

Motsvarande ändringar bör också göras i 7 § 2 mom. KAPL och i 12 § 2 mom. SjöPL. I 6 § 1 mom. LFöPL och 5 § 1 mom. FöPL hänvisas i fråga om erhållande av pension och pensionens storlek till APL, varför de föreslagna ändringarna skulle komma att tillämpas också vid fastställandet av pensioner i enlighet med de nämnda lagarna.

1.3. Dröjsmålsränta

Enligt 19 § 1 mom. APL kan på avgift som med stöd av denna lag har fastställts av pensionsanstalt eller pensionskyddcentralen vid dröjsmål med betalningen räknas årlig ränta, högst enligt en av social- och hälsovårdsministeriet fastställd ränteprocent. Ränteprocenten får vara högst sex procentenheter högre än ränteprocenten för den basränta som Finlands Bank vid ifrågavarande tidpunkt uppbar hos penninginrättningarna på centralbankskredit. Förändring av basräntan beaktas likväl först från ingången av kalenderåret efter förändringen. Stadganden med motsvarande innehåll ingår i 10 § 4 mom. KAPL, 12 § 2 mom. LFöPL och 12 § 3 mom. FöPL samt 8 § 2 mom. SjöPL.

Den nuvarande av social- och hälsovårdsministeriet fastställda dröjsmålsräntan, som trädde i kraft från början av år 1984, är 15,5 procent. Bindandet av dröjsmålsräntans storlek till den basränta som Finlands Bank vid den aktuella tidpunkten uppbar hos penninginrättningarna för centralbankskredit var i tiden motiverat, eftersom räntefoten märkbart översteg de i 9 kap. handelsbalken stadgade ränteprocenterna. Handelsbalkens stadganden om dröjsmålsränta upp-

hövdes genom en rättelag (633/82) som trädde i kraft vid ingången av år 1983. Enligt rättelagen skall gäldenären vid dröjsmål med betalning av gäld betala dröjsmålsränta på det försenade beloppet enligt 16 procent per år.

De nuvarande stadgandena om dröjsmålsränta kan leda till att det för en arbetsgivare som har betalningssvårigheter är fördelaktigare att skjuta upp betalandet av pensionsförsäkringspremierna än andra betalningar. Detta kan inte anses ändamålsenligt eftersom det är fråga om lagstadgade avgifter som uppbärs för att finansiera pensionskyddet. Därför föreslås att stadgandena om dröjsmålsränta ändras så att räntefoten skulle motsvara den räntefot om 16 procent som är stadgad i rättelagen.

1.4. Kravet på fem års boende

Till APL har genom en lag som trädde i kraft den 1 september 1985 (592/85) fogats stadganden om att erhållandet av invalidpension med full effekt bl.a. förutsätter att man bott i Finland i fem år och att också en i en främmande stat beviljad förmån kan beaktas vid samordning av pensioner och andra förmåner. För att villkoret om att ha varit bosatt i Finland i fem år inte i undantagsfall skall visa sig vara oskäligt, gavs pensionskyddcentralen möjlighet att besluta att man kan avstå från det nämnda kravet.

Av denna anledning föreslås, att till de villkor för invalidpension med full effekt som ingår i 12 § 1 mom. SjöPL fogas ett motsvarande krav om att ha varit bosatt i Finland. Till den nämnda paragrafen bör också fogas ett nytt 4 mom. enligt vilket sjömanspensionskassan av särskilda skäl kan besluta, att man avstår från detta krav. Eftersom man i 27 § SjöPL hänvisar till stadgandena i APL beträffande samordningen av pensioner och övriga förmåner, kommer stadgandena i APL om samordning av förmåner som har beviljats i främmande stat bli tillämplbara också på förmåner i enlighet med SjöPL.

2. Beredningsskeden

Propositionen har utarbetats i social- och hälsovårdsministeriet i samarbete med pensionskyddcentralen och sjömanspensionskassan.

3. Propositionens ekonomiska verkningar

Av de föreslagna ändringarna kommer jämställdet av grunddagpenningen i enlighet med lagen om utkomstskydd för arbetslösa med den enligt förtjänsten avvägda dagpenningen att efter några år öka antalet pensioner med full effekt med uppskattningsvis 250 fall per år. Utvidgandet av pensionsskyddet med full effekt skulle första året öka utgifterna för arbetspensioner med 0,9 milj. mk och till år 2000 stiga till ca 20 milj. mk per år. I övrigt skulle ändringarna medföra merkostnader om ca 1 milj. mk per år. Eftersom staten deltar i kostnaderna för företagarpensioner och sjömanspensioner skulle de föreslagna ändringarna fram till år 2000 medföra merkostnader för staten om enligt beräkning 1 milj. mk.

4. Ikraftträdande

Ändringarna avses träda i kraft från ingången av år 1986. De föreslagna ändringarna skulle tillämpas på de pensioner som efter det lagen har trätt i kraft beviljas på grundval av inträffade

pensionsfall. Det föreslås att i ikraftträdelsestadgandet stadgas, att också sådana arbetslöshetsdagar, för vilka före lagens ikraftträdande har erlagts dagpenning i enlighet med grundskyddet i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, skulle inverka på rätten att erhålla invalidpension med full effekt.

För att en invalidpension som beviljas på grund av annan än den tidigare sjukdomen skall kunna fastställas enligt samma grunder, också då den tidigare pensionen har upphört före lagens ikraftträdande, föreslås att stadganden om detta intas i ikraftträdelsestadgandet.

Ändringarna i fråga om dröjsmålsränta skulle tillämpas på försäkringspremier till den del betalandet av dem är försenat den dag lagen träder i kraft eller senare.

Det i 12 § 1 mom. SjöPL föreslagna kravet om fem års boende skulle inte tillämpas på en sådan arbetstagare som innan den föreslagna ändringen har trätt i kraft har uppnått rätt till invalidpension med full effekt.

Med stöd av vad som ovan anförts föreläggs Riksdagen till antagande följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av lagen om pension för arbetstagare

I enlighet med riksdagens beslut ändras i lagen den 8 juli 1961 om pension för arbetstagare 6 § 3 och 4 mom., 7 § 2 mom. och 19 § 1 mom.,

dess lagrum sådana de lyder, 6 § 3 mom. i lag av den 12 juli 1985 (592/85) och 6 § 4 mom. i lag av den 7 januari 1982 (14/82), 7 § 2 mom. i lag av den 24 augusti 1984 (607/84) samt 19 § 1 mom. i lag av den 14 maj 1976 (389/76), som följer:

6 §

Har arbetstagare innan hans invaliditet begynt varit bosatt i Finland minst fem år och har invaliditeten börjat innan 360 dagar har förflutit efter det att arbetsförhållandet har upphört, skall även tiden mellan invaliditetens början och uppnåendet av pensionsåldern räknas såsom till pension berättigande tid, då den invalidpension som beviljas på grund av detta arbetsförhållande fastställs. Vid beräkningen av den tid av 360 dagar som avses ovan lämnas de dagar då arbetstagaren har haft studieledighet i enlighet med lagen om studieledighet (273/79) samt de dagar, för vilka arbetstagaren har fått dagpenning i enlighet med lagen om utkomstskydd för arbetslösa, de sist-

nämnda dock högst till det antal som motsvarar det i 26 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa stadgade maximumantalet dagar, för vilka kan betalas en enligt förtjänsten avvägd dagpenning. Har arbetsförhållandet inte fortgått minst fyra månader, räknas på grund härav såsom till pension berättigande tid den tid, som återstår till uppnåendet av pensionsåldern, endast för så vitt arbetstagaren inte på grund av arbets- eller tjänsteförhållande eller företagarkerksamhet, som begynt före förstnämnda arbetsförhållande, har rätt till ett i lag stadgat eller på offentlig pensionsstadga grundat pensionsskydd sålunda att vid fastställandet av hans invalidpension i enlighet med detta pensionsskydd nämnda tid eller motsvarande arbetsförtjänst redan beaktas.

Vad som är stadgat ovan i detta moment tillämpas likväl inte vid uträkning av beloppet av ålderspensionen eller av sådan invalidpension, för vilken den till grund liggande arbetsförmågan begynt efter det år då arbetstagaren uppnådde 63 års ålder, såvida arbetstagaren inte under det år han uppnådde nämnda ålder, med beaktande även av sådant arbetsförhållande i dess helhet, vilket upphört under nämnda år, haft arbete, som omfattas av denna lag, under en tid av sammanlagt minst fyra månader. Likaså räknas vid fastställande av kvinnlig arbetstagares invalidpension den tid som återstår till uppnåendet av pensionsåldern såsom till pension berättigande tid, såvida hon under tiden mellan den tidpunkt, då nämnda 360 dagar förflutit och den tidpunkt då invaliditeten börjat, vilken tid får uppgå till högst nio år, har haft i 4 § 5 mom. avsett barn som är yngre än tre år, dock ej, såvida den tid som återstår till uppnåendet av pensionsåldern eller motsvarande arbetsförtjänst, utan att barnavårdstiden på nämnda sätt beaktas, skall räknas såsom till pension berättigande tid på grund av annat arbets- eller tjänsteförhållande eller företagarverksamhet. Har sådan kvinnlig arbetstagares arbetsförhållande inte fortgått minst fyra månader, gäller om fastställande av den till pension berättigande tiden i tillämpliga delar vad som är stadgat i detta moment.

Skall till arbetstagare, som erhållit i enlighet med 3 mom. fastställd invalidpension eller förtidspension enligt lagen om förtidspension för frontveteraner (13/82), senare betalas pension på grund av ålder eller ny invaliditet, räknas för det arbetsförhållandes del, på vilket sagda moment hade tillämpats, såsom till pension berättigande tid även den tid, under vilken han erhöll nämnda tidigare pension efter det han fyllt 23 år. Om dock ny invalidpension beviljas på grund av en sådan invaliditet som har börjat inom ett år efter det att den tidigare pensionen upphörde eller om pension beviljas med anledning av samma sjukdom, lyte eller skada, på grund varav den tidigare pensionen beviljades, fastställs den nya pensionen enligt samma grunder som den tidigare pensionen. Då ny pension, i de fall som avses ovan eller i fall som avses i 7 § 2 mom. lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden eller i 12 § 2 mom. lagen om sjömanspensioner, fastställs enligt samma grunder som en tidigare pension, skall ett arbets- eller tjänsteförhållande eller företagarverksamhet som har fortgått efter det att den tidigare pensionen upphörde, lämnas obeaktat.

7 §

Utreds det på grund av uppgift av arbetstagare eller förmånstagare att den pensionsgrundande lönen i arbetstagarens eller förmånslåtarens senaste arbetsförhållande, som omfattas av denna lag, av undantagsskäl varit lägre än hans i enlighet med 9 § justerade lön i samma arbetsförhållande, innan sådant skäl yppade sig, under så lång tid att den större lönen kunde anses såsom stabiliserad, och inverkar denna omständighet väsentligt på pensionsskyddet, anses såsom pensionsgrundande lön medelbeloppet av den arbetsförtjänst som han hade haft, om nämnda skäl inte hade förelegat. Detsamma gäller även övriga av denna lag omfattade arbetsförhållanden, såvida de upphört under en tid om 360 dagar närmast före pensionsfallet. Härvid lämnas dock sådana dagar obeaktade, för vilka arbetstagaren eller förmånslåtaren har fått dagpenning i enlighet med lagen om utkomstskydd för arbetslösa, dock högst det antal som motsvarar det i lagens 26 § stadgade maximumtalet dagar, för vilka kan betalas en enligt förtjänst avvägd dagpenning. Utreds det att den pensionsgrundande lönen av undantagsskäl är på motsvarande sätt högre än ovan avsedda stabiliserade arbetsförtjänst, kan den pensionsgrundande lönen på samma sätt sänkas. Utan hinder av vad som i 2 § 3 och 4 mom. är stadgat om arbetsförhållandes upphörande på grund av förändring i arbetstiden, anses nämnda arbetsförhållande ha fortgått utan avbrott vid tillämpningen av detta moment.

19 §

Av pensionsanstalt eller pensionsskyddscentralen med stöd av denna lag fastställd avgift, jämte en på avgiften för tiden för dröjsmål med betalningen beräknad dröjsmålsränta enligt 16 procent per år, får utsökas utan dom eller utslag på det sätt som i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg (367/61) är stadgat.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1986.

Vid beräkandet av de i lagens 6 § 3 mom. och 7 § 2 mom. stadgade 360 dagarna lämnas även sådana arbetslöshetsdagar obeaktade, för vilka grunddagpenning i enlighet med lagen om utkomstskydd för arbetslösa har erlagts före denna lags ikraftträdande.

Vid fastställandet av ny pension i enlighet med denna lags 6 § 4 mom. på grundval av invaliditet

som har börjat inom ett år efter det att en tidigare pension har upphört, beaktas även invalidpension som har fastställts i enlighet med 6 §

3 mom. och som har upphört innan denna lag träder i kraft.

2.

Lag

om ändring av 7 och 10 §§ lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden

I enlighet med riksdagens beslut ändras i lagen den 9 februari 1962 om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden 7 § 1 och 2 mom. samt 10 § 4 mom.,

dess lagrum sådana de lyder, 7 § 1 mom. i lag av den 12 juli 1985 (593/85) och 7 § 2 mom. i lag av den 7 januari 1982 (15/82) samt 10 § 4 mom. i lag av den 14 maj 1976 (390/76), som följer:

7 §

Har till invalidpension berättigad arbetstagare innan invaliditeten begynt varit bosatt i Finland minst fem år och har arbetstagaren omedelbart före början av den sjukdom eller uppkomsten av det lyte eller den skada, som utgör den huvudsakliga orsaken till invaliditeten, under en tid av 540 dagar i arbete som avses i denna lag förtjänat minst 800 mark, beaktas såsom pensionsgrundande lön även den lön som han skulle ha förtjänat från invaliditetens början till dess han uppnått pensionsåldern. Vid beräkandet av den tid av 540 dagar som avses ovan, lämnas de dagar då arbetstagaren har haft studieledighet i enlighet med lagen om studieledighet (273/79) samt de dagar, för vilka arbetstagaren har fått dagpenning i enlighet med lagen om utskomstskydd för arbetslösa (602/84), de sistnämnda dock högst till det antal som motsvarar det i 26 § lagen om utskomstskydd för arbetslösa stadgade maximumtalet dagar, för vilka kan betalas en enligt förtjänsten avvägd dagpenning. På samma sätt förfars, om kvinnlig arbetstagare under den tid av högst nio år omedelbart före början av den sjukdom eller uppkomsten av det lyte eller den skada, som utgör den huvudsakliga orsaken till invaliditeten, har haft i 4 § 5 mom. lagen om pension för arbetstagare avsett barn som är yngre än tre år och den ovan åsyftade tidsperioden om 540 dagar under nämnda tid löpt till ända, om inte den tid som återstår till uppnåendet av pensionsåldern eller motsvarande arbetsförtjänst, utan beaktande av nämnda barnavårdstid, skall räknas såsom berättigande till pension på grund av annat arbets- eller tjänsteförhållande eller företagarkerksamhet. Det årliga beloppet av ovan nämnd lön förutsätts uppgå till samma i enlighet med 9 § lagen om pension för arbetstagare justerade belopp, för vilket på grund av arbetsta-

garens arbetsförhållande i genomsnitt erlagts försäkringspremie i enlighet med denna lag under de kalenderår, under vilka han i arbete som avses i denna lag förtjänat minst 800 mark, eller, om han under inget kalenderår förtjänat minst detta belopp, till samma belopp som nämnda gränobelopp. Löner som förtjänats före uppnåendet av 23 års ålder beaktas dock endast om de förtjänats under det kalenderår, under vilket den sjukdom, det lyte eller den skada som utgör den huvudsakliga orsaken till invaliditeten uppkommit, eller under vilket den ovan i tredje meningen avsedda tidsperioden om 540 dagar löpt till ända, eller under tre kalenderår omedelbart före förstnämnda år. Vid beräkningen av ovan avsedda belopp, för vilket i genomsnitt erlagts försäkringspremie, beaktas inte tid, för vilken arbetstagaren före början av kalenderåret omedelbart före pensionsfallet erhållit sådan dagpenning, avvägd enligt förtjänsten, som betalas i enlighet med lagen om utskomstskydd för arbetslösa. Angående beräkningen av beloppet stadgas närmare genom förordning.

Får arbetstagare, efter att ha erhållit enligt 1 mom. beräknad invalidpension eller förtidspension enligt lagen om förtidspension för frontveteraner (13/82), senare, ånyo invalid- eller ålderspension, hänförs till den pensionsgrundande lönen även den lön, som han skulle ha fått enligt 1 mom., beräknad enligt den tid, för vilken han efter det han fyllt 23 år erhållit förstnämnda invalidpension eller förtidspension. Om dock ny invalidpension beviljas på grund av en sådan invaliditet, som har börjat inom ett år efter det att den tidigare pensionen upphörde, eller om pension beviljas med anledning av samma sjukdom, lyte eller skada, på grund varav han tidigare erhöi invalidpension, fastställs den nya pensionen enligt samma grunder som den tidiga-

re pensionen. Då ny pension, i de fall som avses ovan eller i fall som avses i 6 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare eller i 12 § 2 mom. lagen om sjömanspensioner, fastställs enligt samma grunder som en tidigare pension, skall ett arbets- eller tjänsteförhållande eller företagarverksamhet som har fortgått efter det att den tidigare pensionen upphörde, lämnas obeaktat.

10 §

Har arbetsgivare försummat att erlagga försäkringspremie som avses i denna lag och rättar han inte, sedan han uppmanats därtill, sin försummelse inom en av arbetspensionskassan föreskriven skälig tid, kan arbetspensionskassan på basen av införskaffad utredning eller, om sådan saknas, enligt uppskattning påföra arbetsgivaren en försäkringspremie, som förhöjts till högst det dubbla beloppet. Försäkringspremie får dock inte påföras för annan tid än för det löpande kalenderåret och de fem föregående kalenderåren. Av

arbetspensionskassa påförd försäkringspremie, jämte en på premien för tiden för dröjsmål med betalningen beräknad dröjsmålsränta enligt 16 procent per år, får utsökas utan dom eller utslag på det sätt som i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg (367/61) är stadgat.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1986.

Vid beräklandet av de i lagens 7 § 1 mom. stadgade 540 dagarna lämnas även sådana arbetslöshetsdagar obeaktade, för vilka grunddagpenning i enlighet med lagen om utkomstskydd för arbetslösa har erlagts före denna lags ikraftträdande.

Vid fastställandet av ny pension i enlighet med denna lags 7 § 2 mom. på grund av invaliditet, som har börjat inom ett år efter det att en tidigare pension har upphört, beaktas även invalidpension som har fastställts i enlighet med 7 § 1 mom. och som har upphört innan denna lag träder i kraft.

3.

Lag

om ändring av lagen om sjömanspensioner

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 26 januari 1956 om sjömanspensioner 8 § 2 mom., 12 § 1 och 2 mom. samt 15 §,

dessa lagrum sådana de lyder, 8 § 2 mom. och 15 § i lag av den 9 januari 1981 (1/81), 12 § 1 mom. i lag av den 18 januari 1985 (52/85) och 12 § 2 mom. i lag av den 7 januari 1982 (17/82), samt fogas till 12 §, sådan den lyder ändrad genom nämnda lagar av den 9 januari 1981, den 7 januari 1982 och den 18 januari 1985, ett nytt 4 mom., som följer:

8 §

På belopp som inte betalats inom föreskriven tid skall arbetsgivaren för dröjsmålstiden betala en årlig dröjsmålsränta om 16 procent.

12 §

Har arbetstagare innan invaliditeten börjar varit bosatt i Finland minst fem år och har invaliditeten börjat innan 360 dagar har förflutit från det att arbetsförhållandet upphörde, räknas

som premiemånader vid fastställandet av invaliditetspension i enlighet med 15 §, också tiden mellan invaliditetens början och uppnåendet av den i 14 § 1 mom. stadgade pensionsåldern. Vid beräklandet av den tid av 360 dagar som avses ovan lämnas de dagar då arbetstagaren har haft studieledighet i enlighet med lagen om studieledighet (273/79) samt de dagar, för vilka arbetstagaren har fått dagpenning i enlighet med lagen om utkomstskydd för arbetslösa (602/84), de sistnämnda dock högst till det antal som motsvarar det i 26 § lagen om utkomstskydd för

arbetslösa stadgade maximiantalet dagar, för vilka kan betalas en enligt förtjänsten avvägd dagpenning. Har arbetsförhållandet inte fortgått minst fyra månader, räknas på grund härav såsom premiämånader den tid som återstår till pensionsålderns uppnående endast för så vitt arbetstagaren inte på grund av arbets- eller tjänsteförhållande eller företagarkerksamhet som begynt före detta arbetsförhållande har rätt till i lag stadgat eller på offentlig pensionsstadga grundat pensionsskydd sålunda, att vid fastställandet av hans invaliditetspension i enlighet med detta pensionsskydd nämnda tid eller motsvarande arbetsförtjänst redan beaktas. Likaså räknas vid fastställande av kvinnlig arbetstagares invaliditetspension såsom premiämånader den tid som återstår till uppnåendet av pensionsåldern, såvida hon under tiden mellan den tidpunkt då nämnda 360 dagar förflutit och den tidpunkt då invaliditeten börjat, vilken tid får uppgå till högst nio år, har haft i 15 a § avsett barn som är yngre än tre år, dock ej, om den tid som återstår till pensionsålderns uppnående eller motsvarande arbetsförtjänst, utan att barnavårdstiden på nämnda sätt beaktas, skall räknas såsom till pension berättigande tid på grund av annan arbets- eller tjänsteförhållande eller företagarkerksamhet. Har sådan kvinnlig arbetstagares arbetsförhållande inte fortgått minst fyra månader, gäller om fastställande av den till pension berättigande tiden i tillämpliga delar vad som är stadgat i detta moment.

Skall till den som erhållit i enlighet med 1 mom. fastställd invaliditetspension eller förtidspension i enlighet med lagen om förtidspension för frontveteraner (13/82) senare betalas pension på grund av ålder eller ny invaliditet, räknas som premiämånader även den tid, under vilken han uppbar ovan avsedd invaliditetspension eller förtidspension. Om dock ny invaliditetspension beviljas på grund av sådan invaliditet som har börjat innan ett år har förflutit från det att nämnda tidigare pension upphörde eller om pension beviljas med anledning av samma sjukdom, lyte eller kroppsskada, på grund varav den tidigare pensionen beviljades, fastställs den nya pensionen enligt samma grunder som den tidigare pensionen. Då ny pension i de fall som avses ovan eller i fall som avses i 6 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare eller i 7 § 2 mom. lagen

om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden, fastställs enligt samma grunder som en tidigare pension, skall ett arbets- eller tjänsteförhållande eller företagarkerksamhet som har fortgått efter det att den tidigare pensionen upphörde, lämnas obeaktat.

Av särskilda skäl kan sjömanspensionskassan besluta, att invaliditetspension fastställs på det sätt som avses i 1 mom., fastän det i momentet stadgade villkoret om boende inte är uppfyllt.

15 §

Rätt till invaliditetspension tillkommer försäkrad, vars förvärvsmöjligheter till följd av sjukdom, lyte eller kroppsskada beräknas ha nedgått med minst en tredjedel av vad en person i motsvarande ställning i sådant arbetsförhållande som avses i sjömanslagen förtjänar, under förutsättning att sagda tillstånd bör anses vara bestående eller varat sex månader utan avbrott samt att invaliditeten begynt innan 360 dagar har förflutit sedan arbetsförhållandet upphörde. Härvid lämnas dock sådana dagar obeaktade, för vilka arbetstagaren har fått dagpenning i enlighet med lagen om utkomstskydd för arbetslösa, dock högst det antal dagar som motsvarar det i lagens 26 § stadgade maximiantalet dagar för vilka kan betalas en enligt förtjänsten avvägd dagpenning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1986.

Det i lagens 12 § 1 mom. stadgade kravet om boende i Finland gäller inte arbetstagare, som innan denna lag träder i kraft har erhållit rätt till en sådan invaliditetspension, som har fastställts med beaktande av den tid som återstår till uppnåendet av pensionsåldern eller motsvarande arbetsförtjänst.

Vid beräkandet av de i denna lags 12 § 1 mom. och 15 § stadgade 360 dagarna lämnas även sådana arbetslöshetsdagar obeaktade, för vilka grunddagpenning i enlighet med lagen om utkomstskydd för arbetslösa har erlagts före denna lags ikraftträdande.

Vid fastställandet av ny pension i enlighet med denna lags 12 § 2 mom. på grund av invaliditet som har börjat inom ett år efter det att en tidigare pension har upphört, beaktas också invaliditetspension som har fastställts i enlighet med 12 § 1 mom.

Lag

om ändring av 12 § lagen om pension för lantbruksföretagare

I enlighet med riksdagens beslut ändras 12 § 2 mom. lagen den 14 juli 1969 om pension för lantbruksföretagare, sådant detta lagrum lyder i lag av den 14 maj 1976 (391/76), som följer:

12 §

 Har lantbruksföretagare försummat att erlagga försäkringspremie, har pensionsanstalten rätt att för dröjsmålstiden uppbära en dröjsmålsränta enligt 16 procent per år.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1986.

Lag

om ändring av 12 § lagen om pension för företagare

I enlighet med riksdagens beslut ändras 12 § 3 mom. lagen den 14 juli 1969 om pension för företagare, sådant detta lagrum lyder i lag av den 14 maj 1976 (392/76), som följer:

12 §

 Har företagare försummat att erlagga försäkringspremie, har pensionsanstalten rätt att för dröjsmålstiden uppbära en dröjsmålsränta enligt 16 procent per år.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1986.

Helsingfors den 15 november 1985

Republikens President

Minister

1.

Lag

om ändring av lagen om pension för arbetstagare

I enlighet med riksdagens beslut ändras i lagen den 8 juli 1961 om pension för arbetstagare 6 § 3 och 4 mom., 7 § 2 mom. och 19 § 1 mom.,

dess lagrum sådana de lyder, 6 § 3 mom. i lag av den 12 juli 1985 (592/85) och 6 § 4 mom. i lag av den 7 januari 1982 (14/82), 7 § 2 mom. i lag av den 24 augusti 1984 (607/84) samt 19 § 1 mom. i lag av den 14 maj 1976 (389/76), som följer:

Gällande lag

Förslag

6 §

Har arbetstagare innan hans invaliditet begynt varit bosatt i Finland minst fem år och har invaliditeten börjat innan 360 sådana dagar, för vilka arbetstagaren inte erhållit i lagen om utkomstskydd för arbetslösa nämnd dagpenning avvägd enligt förtjänsten eller i lagen om studieledighet (273/79) nämnd studieledighet, förflutit från arbetsförhållandets upphörande, räknas vid fastställandet av invalidpension, som beviljas på grund av detta arbetsförhållande, såsom till pension berättigande tid även tiden mellan invaliditetens början och pensionsåldern. Har arbetsförhållandet inte fortgått minst fyra månader, räknas på grund av detta såsom till pension berättigande tid den tid som återstår till pensionsåldern endast för så vitt arbetstagaren inte på grund av arbets- eller tjänsteförhållande eller företagarverksamhet, som begynt före förstnämnda arbetsförhållande, har rätt till ett i lag stadgat eller på offentlig pensionsstadga grundat pensionsskydd sålunda att vid fastställandet av hans invalidpension i enlighet därmed nämnda tid eller motsvarande arbetsförtjänst redan beaktas. Vad som stadgas ovan i detta moment tillämpas likväl inte vid uträkning av ålderspensionen eller av sådan invalidpension, för vilken den till grund liggande arbetsförmågan begynt efter det år då arbetstagaren uppnådde 63 års ålder, såvida arbetstagaren inte under det år han uppnådde nämnda ålder, med beaktande även av arbetsförhållande i dess helhet, vilket avslutats under nämnda år, haft arbete som omfattas av denna lag under sammanlagt minst fyra månader. Likaså räknas vid fastställande av kvinnlig arbetstagers invalidpension den tid som återstår till pensionsåldern såsom till pension berättigande

Har arbetstagare innan hans invaliditet begynt varit bosatt i Finland minst fem år och har invaliditeten börjat innan 360 dagar har förflutit efter det att arbetsförhållandet har upphört, skall även tiden mellan invaliditetens början och uppnåendet av pensionsåldern räknas såsom till pension berättigande tid, då den invalidpension som beviljas på grund av detta arbetsförhållande fastställs. Vid beräkandet av den tid av 360 dagar som avses ovan lämnas de dagar då arbetstagaren har haft studieledighet i enlighet med lagen om studieledighet (273/79) samt de dagar, för vilka arbetstagaren har fått dagpenning i enlighet med lagen om utkomstskydd för arbetslösa, de sistnämnda dock högst till det antal som motsvarar det i 26 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa stadgade maximumtalet dagar, för vilka kan betalas en enligt förtjänsten avvägd dagpenning. Har arbetsförhållandet inte fortgått minst fyra månader, räknas på grund härav såsom till pension berättigande tid den tid, som återstår till uppnåendet av pensionsåldern, endast för så vitt arbetstagaren inte på grund av arbets- eller tjänsteförhållande eller företagarverksamhet, som begynt före förstnämnda arbetsförhållande, har rätt till ett i lag stadgat eller på offentlig pensionsstadga grundat pensionsskydd sålunda att vid fastställandet av hans invalidpension i enlighet med detta pensionsskydd nämnda tid eller motsvarande arbetsförtjänst redan beaktas. Vad som är stadgat ovan i detta moment tillämpas likväl inte vid uträkning av beloppet av ålderspensionen eller av sådan invalidpension, för vilken den till grund liggande arbetsförmågan begynt efter det år då arbetstagaren uppnådde 63 års ålder, såvida arbetstagaren inte under

Gällande lag

tid, såvida hon under tiden efter det 360 dagar förflutit och invaliditeten börjat, vilken tid får uppgå till högst nio år, haft i 4 § 5 mom. avsett barn som är yngre än tre år, dock ej, såvida den tid som återstår till pensionsåldern eller motsvarande arbetsförtjänst, utan att barnavårdstiden på nämnda sätt beaktas, skall räknas såsom till pension berättigande tid på grund av annat arbets- eller tjänsteförhållande eller företagarverksamhet. Har sådan kvinnlig arbetstagares arbetsförhållande inte fortgått minst fyra månader, gäller om fastställande av till pension berättigande tid i tillämpliga delar vad som stadgas i detta moment.

Skall till arbetstagare som erhållit i enlighet med 3 mom. fastställd invalidpension eller förtidspension enligt lagen om förtidspension för frontveteraner (13/82) senare betalas pension på grund av ålder eller ny invaliditet, räknas för det arbetsförhållandes del, på vilket sagda moment tillämpats, såsom till pension berättigande tid även den tid under vilken han erhöll den tidigare pensionen efter att ha fyllt 23 år. Beviljas likväl ny pension med anledning av den sjukdom eller skada eller det lyte på grund varav den tidigare pensionen beviljades, fastställs pensionen enligt samma grunder som den tidigare pensionen.

Förslag

det år han uppnådde nämnda ålder, med beaktande även av *sådant* arbetsförhållande i dess helhet, vilket *upphört* under nämnda år, haft arbete, som omfattas av denna lag, under *en tid av sammanlagt* minst fyra månader. Likaså räknas vid fastställande av kvinnlig arbetstagares invalidpension den tid som återstår till *uppnåendet av* pensionsåldern såsom till pension berättigande tid, såvida hon under tiden *mellan den tidpunkt, då nämnda* 360 dagar förflutit och *den tidpunkt då* invaliditeten börjat, vilken tid får uppgå till högst nio år, *har* haft i 4 § 5 mom. avsett barn som är yngre än tre år, dock ej, såvida den tid som återstår till *uppnåendet av* pensionsåldern eller motsvarande arbetsförtjänst, utan att barnavårdstiden på nämnda sätt beaktas, skall räknas såsom till pension berättigande tid på grund av annat arbets- eller tjänsteförhållande eller företagarverksamhet. Har sådan kvinnlig arbetstagares arbetsförhållande inte fortgått minst fyra månader, gäller om fastställande av *den* till pension berättigande *tiden* i tillämpliga delar vad som *är stadgat* i detta moment.

Skall till arbetstagare, som erhållit i enlighet med 3 mom. fastställd invalidpension eller förtidspension enligt lagen om förtidspension för frontveteraner (13/82), senare betalas pension på grund av ålder eller ny invaliditet, räknas för det arbetsförhållandes del, på vilket sagda moment *hade* tillämpats, såsom till pension berättigande tid även den tid, under vilken han erhöil *nämnda* tidigare pension efter det han fyllt 23 år. *Om dock ny invalidpension beviljas på grund av en sådan invaliditet som har börjat inom ett år efter det att den tidigare pensionen upphörde eller om* pension beviljas med anledning av *samma* sjukdom, lyte *eller skada* på grund varav den tidigare pensionen beviljades, fastställs *den nya* pensionen enligt samma grunder som den tidigare pensionen. *Då ny pension, i de fall som avses ovan eller i fall som avses i 7 § 2 mom. lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden eller i 12 § 2 mom. lagen om sjömanspensioner, fastställs enligt samma grunder som en tidigare pension, skall ett arbets- eller tjänsteförhållande eller företagarverksamhet som har fortgått efter det att den tidigare pensionen upphörde, lämnas obeaktat.*

Gällande lag

Förslag

7 §

Utreds det på grund av uppgift av arbetstagare eller förmånstagare att den pensionsgrundande lönen i arbetstagarens eller förmånslätarens senaste arbetsförhållande, som faller under denna lag, av undantagsskäl varit lägre än hans i enlighet med 9 § justerade lön i samma arbetsförhållande, innan sådant skäl yppade sig, under så lång tid att den större lönen kunde anses såsom stabiliserad, och inverkar denna omständighet väsentligt på pensionsskyddet, anses såsom pensionsgrundande lön medelbeloppet av den arbetsförtjänst han hade åtnjutit, om nämnda skäl inte hade förelegat. Detsamma gäller även övriga under denna lag fallande arbetsförhållanden, såvida de upphört under en tid om 360 sådana dagar närmast före pensionsfallet, för vilka arbetstagaren eller förmånslätaren inte uppburit i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (602/84) nämnd enligt förtjänsten avvägd dagpenning. Utreds det att den pensionsgrundande lönen av undantagsskäl är på motsvarande sätt högre än ovan nämnda stabiliserade arbetsförtjänst, kan den pensionsgrundande lönen på samma sätt sänkas. Utan hinder av vad som i 2 § 3 och 4 mom. är stadgat om att arbetsförhållande upphör på grund av förändring i arbetstiden, anses nämnda arbetsförhållande ha fortgått utan avbrott vid tillämpningen av detta moment.

Utsökning av avgift

19 §.

Av pensionsanstalt eller pensionsskyddscentralen med stöd av denna lag fastställd avgift jämte på den vid dröjsmål med betalningen högst enligt av social- och hälsovårdsministeriet fastställd ränteprocent beräknad årlig ränta får utsökas utan dom eller utslag på samma sätt som skatter och avgifter. Den av ministeriet fastställda ränteprocenten får vara högst sex procentenheter högre än ränteprocenten för den basränta som Finlands Bank vid ifrågavarande tidpunkt uppbär hos penninginrättningarna på centralbankskredit. Förändring av basräntan beaktas likväl först från ingången kalenderåret efter förändringen.

Utreds det på grund av uppgift av arbetstagare eller förmånstagare att den pensionsgrundande lönen i arbetstagarens eller förmånslätarens senaste arbetsförhållande, som omfattas av denna lag, av undantagsskäl varit lägre än hans i enlighet med 9 § justerade lön i samma arbetsförhållande, innan sådant skäl yppade sig, under så lång tid att den större lönen kunde anses såsom stabiliserad, och inverkar denna omständighet väsentligt på pensionsskyddet, anses såsom pensionsgrundande lön medelbeloppet av den arbetsförtjänst som han hade haft, om nämnda skäl inte hade förelegat. Detsamma gäller även övriga av denna lag omfattade arbetsförhållanden, såvida de upphört under en tid av 360 dagar närmast före pensionsfallet. Härvid lämnas dock sådana dagar obeaktade, för vilka arbetstagaren eller förmånslätaren har fått dagpenning i enlighet med lagen om utkomstskydd för arbetslösa, dock högst det antal som motsvarar det i lagens 26 § stadgade maximiantalet dagar, för vilka kan betalas en enligt förtjänst avvägd dagpenning. Utreds det att den pensionsgrundande lönen av undantagsskäl är på motsvarande sätt högre än ovan avsedda stabiliserade arbetsförtjänst, kan den pensionsgrundande lönen på samma sätt sänkas. Utan hinder av vad som i 2 § 3 och 4 mom. är stadgat om arbetsförhållandes upphörande på grund av förändring i arbetstiden, anses nämnda arbetsförhållande ha fortgått utan avbrott vid tillämpningen av detta moment.

Utsökning av avgift

19 §

Av pensionsanstalt eller pensionsskyddscentralen med stöd av denna lag fastställd avgift, jämte en på avgiften för tiden för dröjsmål med betalningen beräknad dröjsmålsränta enligt 16 procent per år, får utsökas utan dom eller utslag på det sätt som i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg (367/61) är stadgat.

Gällande lag

Förslag

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1986. Vid beräkandet av de i lagens 6 § 3 mom. och 7 § 2 mom. stadgade 360 dagarna lämnas även sådana arbetslöshetsdagar obeaktade, för vilka grunddagpenning i enlighet med lagen om utkomstskydd för arbetslösa har erlagts före denna lags ikraftträdande.

Vid fastställandet av ny pension i enlighet med denna lags 6 § 4 mom. på grundval av invaliditet som har börjat inom ett år efter det att en tidigare pension har upphört, beaktas även invalidpension som har fastställts i enlighet med 6 § 3 mom. och som har upphört innan denna lag träder i kraft.

2.

Lag

om ändring av 7 och 10 §§ lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden

I enlighet med riksdagens beslut ändras i lagen den 9 februari 1962 om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden 7 § 1 och 2 mom. samt 10 § 4 mom.,

dess lagrum sådana de lyder, 7 § 1 mom. i lag av den 12 juli 1985 (593/85) och 7 § 2 mom. i lag av den 7 januari 1982 (15/82) samt 10 § 4 mom. i lag av den 14 maj 1976 (390/76), som följer:

Gällande lag

Förslag

7 §

Har till invalidpension berättigad arbetstagare innan invaliditeten begynt varit bosatt i Finland minst fem år och har arbetstagaren omedelbart före inträdet av den sjukdom eller uppkomsten av det lyte eller den skada som utgör den huvudsakliga orsaken till invaliditeten, under en tid av 540 sådana dagar för vilka han inte erhållit i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (602/84) nämnd dagpenning avvägd enligt förtjänsten eller i lagen om studieledighet (273/79) åsyftad studieledighet, i arbete som avses i denna lag förtjänat minst 800 mark, beaktas såsom pensionsgrundande lön även lön som han skulle ha förtjänat från invaliditetens början till dess han uppnått pensionsåldern. På samma sätt förfars, om kvinnlig arbetstagare under den tid av högst nio år omedelbart före inträdet av den sjukdom eller uppkomsten av det lyte eller den skada som utgör den huvudsakliga orsaken till invaliditeten haft i 4 § 5 mom. lagen om pension för arbetstagare avsett barn som är yngre än tre år och den i första meningen åsyftade tidsperioden om 540 dagar under nämnda tid löpt till ända, om inte den tid som återstår till pensionsåldern eller

7 §

Har till invalidpension berättigad arbetstagare innan invaliditeten begynt varit bosatt i Finland minst fem år och har arbetstagaren omedelbart före början av den sjukdom eller uppkomsten av det lyte eller den skada, som utgör den huvudsakliga orsaken till invaliditeten, under en tid av 540 dagar, i arbete som avses i denna lag förtjänat minst 800 mark, beaktas såsom pensionsgrundande lön även den lön som han skulle ha förtjänat från invaliditetens början till dess han uppnått pensionsåldern. Vid beräkandet av den tid av 540 dagar som avses ovan, lämnas de dagar då arbetstagaren har haft studieledighet i enlighet med lagen om studieledighet (273/79) samt de dagar för vilka arbetstagaren har fått dagpenning i enlighet med lagen om utkomstskydd för arbetslösa (602/84), de sistnämnda dock högst till det antal som motsvarar det i 26 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa (602/84) stadgade maximiantalet dagar, för vilka kan betalas en enligt förtjänsten avvägd dagpenning. På samma sätt förfars, om kvinnlig arbetstagare under den tid av högst nio år omedelbart före början av den sjukdom eller uppkomsten av det

Gällande lag

motsvarande arbetsförtjänst, utan beaktande av nämnda barnavårdstid, skall räknas såsom berättigande till pension på grund av annat arbets- eller tjänsteförhållande eller företagarverksamhet. Det årliga beloppet av ovan nämnd lön förutsätts uppgå till samma i enlighet med 9 § lagen om pension för arbetstagare justerade markbelopp, för vilket på grund av arbetstagarens arbetsförhållande i genomsnitt erlagts försäkringspremie i enlighet med denna lag under de kalenderår under vilka han i arbete som avses i denna lag förtjänat minst 800 mark, eller om han under inget kalenderår förtjänat minst detta belopp, till samma belopp som nämnda gränsbelopp. Löner som förtjänats före 23 års ålder beaktas dock endast om de förtjänats under det kalenderår under vilket den sjukdom, det lyte eller den skada som utgör den huvudsakliga orsaken till invaliditeten uppkommit, eller under vilket den ovan i andra meningen nämnda tidsperioden om 540 dagar löpt till ända, eller under tre kalenderår omedelbart före förstnämnda år. Vid beräkningen av ovan nämnda markbelopp för vilket i genomsnitt erlagts försäkringspremie beaktas inte tid för vilken arbetstagaren före början av kalenderåret omedelbart före pensionsfallet erhållit sådan dagpenning avvägd enligt förtjänsten som betalas i enlighet med lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Angående beräkningen av markbeloppet stadgas närmare genom förordning.

Får arbetstagare, efter att ha erhållit enligt 1 mom. beräknad invalidpension eller förtidspension enligt lagen om förtidspension för frontveteraner (13/82), senare ånyo invalid- eller ålderspension, hänförs till den pensionsgrundande lönen även den lön som han skulle ha fått enligt 1 mom. beräknat enligt den tid för vilken han efter det han fyllt 23 år erhållit förstnämnda invalidpension eller förtidspension. Förorsakas likväl den nya invaliditeten av den sjukdom eller skada eller det lyte på grund varav han tidigare erhöi invalidpension, betalas invalidpensionen enligt samma grunder som den tidigare pensionen.

Förslag

lyte eller den skada, som utgör den huvudsakliga orsaken till invaliditeten, har haft i 4 § 5 mom. lagen om pension för arbetstagare avsett barn som är yngre än tre år och den ovan i första meningen åsyftade tidsperioden om 540 dagar under nämnda tid löpt till ända, om inte den tid som återstår till *uppnåendet* av pensionsåldern eller motsvarande arbetsförtjänst, utan beaktande av nämnda barnavårdstid, skall räknas såsom berättigande till pension på grund av annat arbets- eller tjänsteförhållande eller företagarverksamhet. Det årliga beloppet av ovan nämnd lön förutsätts uppgå till samma i enlighet med 9 § lagen om pension för arbetstagare justerade *belopp*, för vilket på grund av arbetstagarens arbetsförhållande i genomsnitt erlagts försäkringspremie i enlighet med denna lag under de kalenderår under vilka han i arbete som avses i denna lag förtjänat minst 800 mark, eller om han under inget kalenderår förtjänat minst detta belopp, till samma belopp som nämnda gränsbelopp. Löner som förtjänats före *uppnåendet* av 23 års ålder beaktas dock endast om de förtjänats under det kalenderår, under vilket den sjukdom, det lyte eller den skada som utgör den huvudsakliga orsaken till invaliditeten uppkommit, eller under vilket den ovan i tredje meningen *avsedda* tidsperioden om 540 dagar löpt till ända, eller under tre kalenderår omedelbart före förstnämnda år. Vid beräkningen av ovan *avsedda* belopp, för vilket i genomsnitt erlagts försäkringspremie beaktas inte tid, för vilken arbetstagaren före början av kalenderåret omedelbart före pensionsfallet erhållit sådan dagpenning, avvägd enligt förtjänsten som betalas i enlighet med lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Angående beräkningen av beloppet stadgas närmare genom förordning.

Får arbetstagare, efter att ha erhållit enligt 1 mom. beräknad invalidpension eller förtidspension enligt lagen om förtidspension för frontveteraner (13/82), senare, ånyo invalid- eller ålderspension, hänförs till den pensionsgrundande lönen även den lön, som han skulle ha fått enligt 1 mom., beräknad enligt den tid för vilken han efter det han fyllt 23 år erhållit förstnämnda invalidpension eller förtidspension. *Om dock ny invalidpension beviljas på grund av en sådan invaliditet, som har börjat inom ett år efter det att den tidigare pensionen upphörde, eller om pension beviljas med anledning av samma sjukdom, lyte eller skada, på grund varav*

Har arbetsgivare försummat att erlægga försäkringspremie som avses i denna lag och rättar han icke, sedan han uppmanats därtill, sin försummelse inom en av arbetspensionskassan föreskriven skälig tid, kan arbetspensionskassan på basen av införskaffad utredning eller, om sådan saknas, enligt uppskattning förplikta arbetsgivaren att erlægga försäkringspremien förhöjd högst till dess dubbla belopp. Försäkringspremie får dock icke påföras för annan tid än för det löpande kalenderåret och de fem föregående kalenderåren. Av arbetspensionskassa fastställd försäkringspremie jämte på den vid dröjsmål med betalningen högst enligt av social- och hälsovårdsministeriet fastställd ränteprocent beräknad årlig ränta får utsökas utan dom eller utslag på samma sätt som skatter och avgifter. Den av ministeriet fastställda ränteprocenten får vara högst sex procentenheter högre än ränteprocenten för den basränta som Finlands Bank vid ifrågavarande tidpunkt uppbär hos penninginrättningarna på centralbankskredit. Förändring av basräntan beaktas likväl först från ingången av kalenderåret efter förändringen.

han tidigare erhöll invalidpension, fastställs den nya pensionen enligt samma grunder som den tidigare pensionen. Då ny pension, i de fall som avses ovan eller i fall som avses i 6 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare eller i 12 § 2 mom. lagen om sjömanspensioner, fastställs enligt samma grunder som en tidigare pension, skall ett arbets- eller tjänsteförhållande eller företagaverksamhet som har fortgått efter det att den tidigare pensionen upphörde, lämnas obeaktat.

10 §

Har arbetsgivare försummat att erlægga försäkringspremie som avses i denna lag och rättar han inte, sedan han uppmanats därtill, sin försummelse inom en av arbetspensionskassan föreskriven skälig tid, kan arbetspensionskassan på basen av införskaffad utredning eller, om sådan saknas, enligt uppskattning påföra arbetsgivaren en försäkringspremie, som förhöjts till högst det dubbla beloppet. Försäkringspremie får dock inte påföras för annan tid än för det löpande kalenderåret och de fem föregående kalenderåren. Av arbetspensionskassa påförd försäkringspremie, jämte en på premien för tiden för dröjsmål med betalningen beräknad dröjsmålsränta enligt 16 procent per år, får utsökas utan dom eller utslag på det sätt som i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg (367/61) är stadgat.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1986.

Vid beräkandet av de i lagens 7 § 1 mom. stadgade 540 dagarna lämnas även sådana arbetslöshetsdagar obeaktade, för vilka grunddagpenning i enlighet med lagen om utkomstskydd för arbetslösa har erlagts före denna lags ikraftträdande.

Vid fastställandet av ny pension i enlighet med denna lags 7 § 2 mom. på grund av invaliditet, som har börjat inom ett år efter det att en tidigare pension har upphört, beaktas även invalidpension som har fastställts i enlighet med 7 § 1 mom. och som har upphört innan denna lag träder i kraft.

3.

Lag

om ändring av lagen om sjömanspensioner

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 26 januari 1956 om sjömanspensioner 8 § 2 mom., 12 § 1 och 2 mom. samt 15 §.

dessas lagrum sådana de lyder, 8 § 2 mom. och 15 § i lag av den 9 januari 1981 (1/81), 12 § 1 mom. i lag av den 18 januari 1985 (52/85) och 12 § 2 mom. i lag av den 7 januari 1982 (17/82), samt fogas till 12 §, sådan den lyder ändrad genom nämnda lagar av den 9 januari 1981, den 7 januari 1982 och den 18 januari 1985, ett nytt 4 mom., som följer:

Gällande lag

Förslag

8 §

På belopp, som inte inbetalts inom föreskriven tid, skall arbetsgivare erlagga högst en årlig ränta enligt en ränteprocent som fastställts av social- och hälsovårdsministeriet. Den av ministeriet fastställda ränteprocenten får vara högst sex procentenheter högre än ränteprocenten för den basränta som Finlands Bank vid ifrågavarande tidpunkt uppbär hos penninginrättningarna för centralbankskredit. Ändring av basräntan beaktas likväl först från ingången av kalenderåret efter ändringen.

På belopp som inte betalats inom föreskriven tid skall arbetsgivaren för dröjsmålstiden betala en årlig dröjsmålsränta om 16 procent.

12 §

Har invaliditet inträtt innan 360 sådana dagar, för vilka arbetstagaren inte erhållit i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (602/84) nämnd arbetslöshetsdagpenning avvägd enligt förtjänsten eller i lagen om studieledighet (273/79) nämnd studieledighet, förflutit från arbetsförhållandets upphörande, räknas vid fastställandet av invaliditetspension som avses i 15 § såsom premiemånader även tiden mellan invaliditetens början och uppnåendet av den i 14 § 1 mom. stadgade pensionsåldern. Har arbetsförhållandet inte fortgått minst fyra månader, räknas på grund av detta såsom premiemånader den tid som återstår till pensionsålderns uppnående endast för så vitt arbetstagaren inte på grund av arbets- eller tjänsteförhållande eller företagarkerksamhet som begynt före detta arbetsförhållande har rätt till i lag stadgat eller på offentlig pensionsstadga grundat pensionsskydd sålunda, att vid fastställandet av hans i enlighet därmed utgående invaliditetspension nämnda tid eller motsvarande arbetsförtjänst redan beaktas. Likaså räknas vid bestämmandet av kvinnlig arbetstaga-

12 §

Har arbetstagare innan invaliditeten börjar varit bosatt i Finland minst fem år och har invaliditeten börjat innan 360 dagar har förflutit från det att arbetsförhållandet upphörde, räknas som premiemånader vid fastställandet av invaliditetspension i enlighet med 15 §, också tiden mellan invaliditetens början och uppnåendet av den i 14 § 1 mom. stadgade pensionsåldern. Vid beräkandet av den tid av 360 dagar som avses ovan lämnas de dagar då arbetstagaren har haft studieledighet i enlighet med lagen om studieledighet (273/79) samt de dagar, för vilka arbetstagaren har fått dagpenning i enlighet med lagen om utkomstskydd för arbetslösa (602/84), de sistnämnda dock högst till det antal som motsvarar det i 26 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa stadgade maximumtalet dagar, för vilka kan betalas en enligt förtjänsten avvägd dagpenning. Har arbetsförhållandet inte fortgått minst fyra månader, räknas på grund härav såsom premiemånader den tid som återstår till pensionsålderns uppnående endast för så vitt arbetstagaren inte på grund av arbets- eller

Gällande lag

res invaliditetspension såsom premiemånader den tid som återstår till uppnåendet av pensionsåldern, såvida hon under tiden mellan den tidpunkt då nämnda 360 dagar förflutit och den tidpunkt då invaliditeten börjat, vilken tid får uppgå till högst nio år, haft i 15 a § avsett barn som är yngre än tre år, dock ej, om den tid som återstår till pensionsålderns uppnående eller motsvarande arbetsförtjänst, utan att barnavårdstiden på nämnda sätt beaktas, skall räknas såsom till pension berättigande tid på grund av annat arbets- eller tjänsteförhållande eller företagarverksamhet. Har sådan kvinnlig arbetstgares arbetsförhållande inte fortgått minst fyra månader, gäller om fastställande av den till pension berättigande tiden i tillämpliga delar vad som är stadgat i detta moment.

Skall till pension som erhållit i enlighet med 1 mom. fastställd invaliditetspension eller förtidspension i enlighet med lagen om förtidspension för frontveteraner (13/82) senare betalas pension på grund av ålder eller ny invaliditet, räknas som premiemånader även den tid under vilken han uppbar ovan avsedd invaliditetspension eller förtidspension. Beviljas likväl ny invaliditetspension med anledning av samma sjukdom, lyte eller kroppsskada som den ovan nämnda tidigare invaliditetspensionen, fastställs den enligt samma grunder som den tidigare pensionen.

Förslag

tjänsteförhållande eller företagarverksamhet som begynt före detta arbetsförhållande har rätt till i lag stadgat eller på offentlig pensionsstadga grundat pensionsskydd sålunda, att vid fastställandet av hans invaliditetspension i enlighet med detta pensionsskydd nämnda tid eller motsvarande arbetsförtjänst redan beaktas. Likaså räknas vid *fastställande* av kvinnlig arbetstgares invaliditetspension såsom premiemånader den tid som återstår till uppnåendet av pensionsåldern, såvida hon under tiden mellan den tidpunkt då nämnda 360 dagar förflutit och den tidpunkt då invaliditeten börjat, vilken tid får uppgå till högst nio år, haft i 15 a § avsett barn som är yngre än tre år, dock ej, om den tid som återstår till pensionsålderns uppnående eller motsvarande arbetsförtjänst, utan att barnavårdstiden på nämnda sätt beaktas, skall räknas såsom till pension berättigande tid på grund av annat arbets- eller tjänsteförhållande eller företagarverksamhet. Har sådan kvinnlig arbetstgares arbetsförhållande inte fortgått minst fyra månader, gäller om fastställande av den till pension berättigande tiden i tillämpliga delar vad som är stadgat i detta moment.

Skall till *den* som erhållit i enlighet med 1 mom. fastställd invaliditetspension eller förtidspension i enlighet med lagen om förtidspension för frontveteraner (13/82) senare betalas pension på grund av ålder eller ny invaliditet, räknas som premiemånader även den tid, under vilken han uppbar ovan avsedd invaliditetspension eller förtidspension. *Om dock* ny invaliditetspension beviljas *på grund av sådan invaliditet som har börjat innan ett år har förflutit från det att nämnda tidigare pension upphörde eller om pension beviljas med anledning av samma sjukdom, lyte eller kroppsskada, på grund varav den tidigare pensionen beviljades, fastställs den nya pensionen enligt samma grunder som den tidigare pensionen. Då ny pension i de fall som avses ovan eller i fall som avses i 6 § 4 mom. lagen om pension för arbetstgare eller i 7 § 2 mom. lagen om pension för arbetstgare i kortvariga arbetsförhållanden, fastställs enligt samma grunder som en tidigare pension, skall ett arbets- eller tjänsteförhållande eller företagarverksamhet som har fortgått efter det att den tidigare pensionen upphörde, lämnas obeaktat.*

Av särskilda skäl kan sjömanspensionskassan besluta, att invaliditetspension fastställs på det sätt som avses i 1 mom., fastän det i momentet stadgade villkoret om boende inte är uppfyllt.

Gällande lag

15 §.

Rätt till invaliditetspension tillkommer försäkrad, vars förvärvsmöjligheter till följd av sjukdom, lyte eller kroppsskada beräknas ha nedgått med minst en tredjedel av vad en person i motsvarande ställning i sådant arbetsförhållande som avses i sjömanslagen förtjänar, under förutsättning att sagda tillstånd bör anses vara bestående eller varat sex månader utan avbrott samt att invaliditeten begynt innan 360 sådana dagar, för vilka arbetstagaren inte erhållit i lagen om riksomfattande arbetslöshetskassor avsett dagunderstöd, förflutit från arbetsförhållandets upphörande.

Förslag

15 §

Rätt till invaliditetspension tillkommer försäkrad, vars förvärvsmöjligheter till följd av sjukdom, lyte eller kroppsskada beräknas ha nedgått med minst en tredjedel av vad en person i motsvarande ställning i sådant arbetsförhållande som avses i sjömanslagen förtjänar, under förutsättning att sagda tillstånd bör anses vara bestående eller varat sex månader utan avbrott samt att invaliditeten begynt innan 360 dagar har förflutit sedan arbetsförhållandet upphörde. *Härvid lämnas dock sådana dagar obeaktad, för vilka arbetstagaren har fått dagpenning i enlighet med lagen om utkomstskydd för arbetslösa, dock högst det antal dagar som motsvarar det i lagens 26 § stadgade maximumantalet dagar, för vilka kan betalas en enligt förtjänsten avvägd dagpenning.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1986.

Det i lagens 12 § 1 mom. stadgade kravet om boende i Finland gäller inte arbetstagare, som innan denna lag träder i kraft har erhållit rätt till en sådan invaliditetspension, som har fastställts med beaktande av den tid som återstår till uppnåendet av pensionsåldern eller motsvarande arbetsförtjänst.

Vid beräkandet av de i denna lags 12 § 1 mom. och 15 § stadgade 360 dagarna lämnas även sådana arbetslöshetsdagar obeaktade, för vilka grunddagpenning i enlighet med lagen om utkomstskydd för arbetslösa har erlagts före denna lags ikraftträdande.

Vid fastställandet av ny pension i enlighet med denna lags 12 § 2 mom. på grund av invaliditet som har börjat inom ett år efter det att en tidigare pension har upphört, beaktas också invaliditetspension som har fastställts i enlighet med 12 § 1 mom.

4.

Lag

om ändring av 12 § lagen om pension för lantbruksföretagare

I enlighet med riksdagens beslut ändras 12 § 2 mom. lagen den 14 juli 1969 om pension för lantbruksföretagare, sådant detta lagrum lyder i lag av den 14 maj 1976 (391/76), som följer:

*Gällande lag**Förslag*

12 §

Har lantbruksföretagare försummat att erlagga försäkringspremie, äger pensionsanstalten rätt att för tiden för betalningsdröjsmålet på premien uppbära en högst enligt av social- och hälsovårdsministeriet fastställd ränteprocent beräknad årlig ränta. Den av ministeriet fastställda ränteprocenten får vara högst sex procentenheter högre än ränteprocenten för den basränta som Finlands Bank vid ifrågavarande tidpunkt uppbär hos penninginrättningarna på centralbankskredit. Förändring av basräntan beaktas likväl först från ingången av kalenderåret efter förändringen.

Har lantbruksföretagare försummat att erlagga försäkringspremie, *har* pensionsanstalten rätt att för *dröjsmålstiden* uppbära *en dröjsmålsränta enligt 16 procent per år.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1986.

5.

Lag

om ändring av 12 § lagen om pension för företagare

I enlighet med riksdagens beslut ändras 12 § 3 mom. lagen den 14 juli 1969 om pension för företagare, sådant detta lagrum lyder i lag av den 14 maj 1976 (392/76), som följer:

*Gällande lag**Förslag*

12 §

Har företagare försummat att erlagga försäkringspremie, äger pensionsanstalten rätt att för tiden för betalningsdröjsmålet på premien uppbära en *högst* enligt av social- och hälsovårdsmi-

Har företagare försummat att erlagga försäkringspremie, *har* pensionsanstalten rätt att för *dröjsmålstiden* uppbära *en dröjsmålsränta enligt 16 procent per år.*

*Gällande lag**Förslag*

nisteriet fastställd ränteprocent beräknad årlig ränta. Den av ministeriet fastställda ränteprocenten får vara högst sex procentenheter högre än ränteprocenten för den basränta som Finlands Bank vid ifrågavarande tidpunkt uppbär hos penninginrättningarna på centralbankskredit. Förändring av basräntan beaktas likväl först från ingången av kalenderåret efter förändringen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1986.

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av 8 § lagen om pension för vissa konstnärer och redaktörer i arbetsförhållande

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I den propositionen föreslås en ändring av stadgandena om dröjsmålsränta på den försäkringspremie som avses i lagen om pension för vissa konstnärer och redaktörer i arbetsförhållande. Enligt förslaget skall arbetsgivaren vid dröjsmål med betalningen av den försäkringsavgift

som fastställs av pensionskassan för utövande konstnärer för dröjsmålstiden betala en dröjsmålsränta enligt 16 procent per år.

Ändringen är avsedd att träda i kraft från ingången av år 1986.

MOTIVERING

1. Nuvarande läge och föreslagna ändringar

Vid ingången av år 1986 kommer lagen den 26 juli 1985 om pension för vissa konstnärer och redaktörer i arbetsförhållande (662/85) att träda i kraft. Enligt lagens 8 § 1 mom. kan på försäkringsavgift som har fastställts av pensionskassan för utövande konstnärer vid dröjsmål med betalningen för dröjsmålstiden räknas en årlig ränta, högst enligt en av social- och hälsovårdsministeriet fastställd ränteprocent. Ränteprocenten får vara högst 6 procentenheter högre än ränteprocenten för den basränta som Finlands Bank vid ifrågavarande tidpunkt uppstår hos penninginrättningarna på centralbankskredit. Förändring av basräntan beaktas först från ingången av kalenderåret efter förändringen.

Bindandet av dröjsmålsräntans storlek till den basränta som Finlands Bank vid den aktuella tidpunkten uppstår har varit motiverat eftersom räntefoten märkbart har överstigit de i 9 kap. handelsbalkens stadgade ränteprocenterna. Handelsbalkens stadganden om dröjsmålsränta upp-

hävdes genom en räntelag (633/82) som trädde i kraft vid ingången av år 1983. Enligt räntelagen skall gäldenären vid dröjsmål med betalning av gäld betala dröjsmålsränta på det försenade beloppet enligt 16 procent per år.

Med anledning av att räntelagen har trätt i kraft, har regeringen tidigare till riksdagen avlämnat en proposition (Reg. prop. 231/1985 rd.) i vilken bl.a. föreslås ändring av motsvarande stadganden om dröjsmålsränta i lagen om pension för arbetstagare (395/61), lagen om pension för arbetstagarare i kortvariga arbetsförhållanden (134/62), lagen om pension för lantbruksföretagare (467/69), lagen om pension för företagare (468/69) och lagen om sjömanspensioner (72/56). Enligt denna proposition skall stadgandena ändras så, att räntefoten motsvarar den i räntelagen stadgade räntefoten om 16 procent. Därför föreslås att också 8 § 1 mom. lagen om pension för vissa konstnärer och redaktörer i arbetsförhållande ändras så att arbetsgivaren på en av pensionskassan för utövande konstnärer fastställd försäkringsavgift vid dröjsmål med betalning för dröjsmålstiden skall betala en dröjsmålsränta enligt 16 procent per år.

2

2. Propositionens ekonomiska verkningar

Den föreslagna ändringen har inga statsekonomiska verkningar.

3. Ikraftträdande

Lagen om pension för konstnärer och redaktö-

rer i arbetsförhållande träder i kraft vid ingången av år 1986. Det är ändamålsenligt att den nu föreslagna ändringen som gäller dröjsmålsränta träder i kraft vid samma tidpunkt.

Med stöd av vad ovan anförts föreläggs Riksdagen till antagande följande lagförslag:

Lag

om ändring av 8 § lagen om pension för vissa konstnärer och redaktörer i arbetsförhållande

I enlighet med riksdagens beslut ändras 8 § 1 mom. lagen den 26 juli 1985 om pension för vissa konstnärer och redaktörer i arbetsförhållande (662/85) som följer:

8 §

Har arbetsgivare försummat att erlagga försäkringspremie som avses i denna lag och rättar han inte, sedan han uppmanats därtill, sin försummelse inom en av pensionskassan föreskriven skälig tid, kan pensionskassan på basen av införskaffad utredning eller, om sådan saknas, enligt uppskattning påföra arbetsgivaren en försäkringspremie, som förhöjts till högst det dubbla beloppet. Försäkringspremie får dock inte påföras för annan tid än för det löpande kalenderåret och de

fem föregående kalenderåren. Av pensionskassa påförd försäkringspremie, jämte en på premien för tiden för dröjsmål med betalningen beräknad dröjsmålsränta enligt 16 procent per år, får utsökas utan dom eller utslag på det sätt som i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg (367/61) är stadgat.

Denna lag träder i kraft den

198 .

Heisingfors den 22 november 1985

Republikens President

Minister

Lag

om ändring av 8 § lagen om pension för vissa konstnärer och redaktörer i arbetsförhållande

I enlighet med riksdagens beslut ändras 8 § 1 mom. lagen den 26 juli 1985 om pension för vissa konstnärer och redaktörer i arbetsförhållande (662/85) som följer:

Lagen som träder i kraft 1.1.1986

Förslag

8 §

Har arbetsgivare försummat att erlagga försäkringspremie i enlighet med denna lag och avhjälper han inte på anmodan sin försummelse inom en av pensionskassan föreskriven skälig tid, kan pensionskassan på basis av anskaffad utredning eller, om sådan saknas, enligt uppskattning förplikta arbetsgivaren att erlagga försäkringspremien förhöjd till högst dess dubbla belopp. Försäkringspremie får dock inte påföras för annan tid än för det löpande kalenderåret och de fem föregående kalenderåren. Av pensionsanstalten fastställd försäkringspremie samt på den för dröjsmålstiden högst enligt en av social- och hälsovårdsministeriet fastställd räntepercent beräknad årlig ränta får utsökas utan dom eller utslag på samma sätt som skatter och avgifter. Den av ministeriet fastställda räntepercenten får vara högst 6 procentenheter högre än räntepercenten för den grundränta som Finlands Bank för tiden uppbär hos penninginrättningarna på centralbankskredit. Förändring av grundräntan beaktas likväl först från ingången av kalenderåret efter ändringen.

8 §

Har arbetsgivare försummat att erlagga försäkringspremie som avses i denna lag och rättar han inte, sedan han uppmanats därtill, sin försummelse inom en av pensionskassan föreskriven skälig tid, kan pensionskassan på basen av införskaffad utredning eller, om sådan saknas, enligt uppskattning påföra arbetsgivaren en försäkringspremie, som förhöjts till högst det dubbla beloppet. Försäkringspremie får dock inte påföras för annan tid än för det löpande kalenderåret och de fem föregående kalenderåren. Av pensionskassa påförd försäkringspremie, jämte en på premien för tiden för dröjsmål med betalningen beräknad dröjsmålsränta enligt 16 procent per år, får utsökas utan dom eller utslag på det sätt som i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg (367/61) är stadgat.

Denna lag träder i kraft den

198 .